

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 16. ANUL XVI.

Telegrafulu este de doue ori pe septimana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunii pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru principiu si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platesc pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 25 Februaru (8 Mart.) 1868.

Politic'a faptelor.

I.

Agricultur'a ca factoru politicu.

Deca am disu cu altu privilegiu, ca agricultur'a e unu mijlocu pentru ajungerea la scopulu comunu, la alungarea intunerecului, i am datu o insemnatate, care o ridica mai pre susu de catu sa o lase numai o simpla mijlocire de a trai acelu ce o cultiva. Insemnatatea acest'a inse trebuie sa fia justificata.

Pentruca sa o putem face acest'a din urma, trebuie sa ne indreptamu inainte de tote asupra ideei (notiunii) ce se infalsiseza prin cuventulu „politica“, unu cuventu dealtmintrea atatu de intrebuintiatu in diu'a de astadi. De ne vomu duce la radacin'a cuventulu apoi mergemu la limb'a elina, si aceea ne spune, ea insemneza in intielesulu mai tiermuritu „afaceri de statu“; in intielesu mai largu e cunoscutia mijloceloru, dupa cari si prin cari sa se pota deslega problemele, ce e datoriu sa le deslege unu statu pentru asi duce pre cetatienii sei la o stare fericita materiala si spirituala.

Intreciendu explicarea acest'a despre politica, sa trecemu la justificarea insemnatatiei ce amu datu agriculturii.

Agricultur'a, dupa scriptura, e unulu din cele mai vechi mijloce de vietia. In cartea facerii aflamu ca in generatiunea prima, adeca unulu din fiii lui Adamu se ocupu deja cu agricultur'a. Alte date, de cari putem noi dispune si cari ne au venitu la cunoscutia, suntu imbracate in miracule si strapunt inceperea agriculturii pre tempurille, candu dieii umblau pre pamentu. Tote arata inse ca inceputulu acestui ramu de vietia se afonda in vecurile cele mai departate ale omenimei.

Pentru problem'a ce avemu noi de deslegatu are mai multa insemnatate influentia agriculturii asupra omenimei decatu tempulu originei ei. Si cea mai firisca influentia ce vedemu ca o a exercitatu a fostu, ca ea a legatu pre omu de unu locu, adeca l'a facutu stabilu, i-a datu patria, l'a adunatu in societate, a desvoltatu celelalte clase ale societatiei, precum: meseriele, negociulu si putemu dice cu totu dreptulu intelegintia, in cuprinsulu celu mai largu. Meseriele trebuie sa le desvolte, pentru ca cu inaintarea societatiei agricultore trebuintiele membriloru acesteia se inmultie, incatu ei insii nu mai puteau sa caute de ele, fara cu intardierea lucruriloru lor. Meseriasii insa singuratici nu puteau sa-si adune in giurulu loru materialulu trebuciosu, ci aflara mai cu scopu a se concentra, unde de o parte sa fia la indelete pentru cei ce au lipsa de productele lor, dara sa fia la indelete si ei pentru acei ce le aducu loru materialulu de lipsa. Eata alu doilea pasu, care pre langa meseriasii desvolta pre negociatori seu comercianti, cari alerga pre urma in locuri departate si concentraza materialulu in magazinele lor spre a fi la indelete pentru cei ce au lipsa de elu.

Prin gramadirea de materialu in tipulu acest'a s'a adunatu avere, carea a trasu totu deun'a dupa sine si inlesnirea pentru comoditati mai mari si mai bune, pentru locuinte mai solide, cu care modu s'au nascutu cetatile, ba din cari s'au nascutu state si popore a caroru ramu principalu de vietia era numai comerciulu.

Resultatulu celu mai interesantu insa e acel'a, ca agricultur'a, constringendu pre omeni a se stabili intr'unu locu si a se apropia unii de altii, au trebuitu pre langa cele enumerate, sa caute si modurile cum sa se invoiesca a trai laolalta in societate, va sa dica, cum se face concessiuni imprumutate

unii altor'a si cum sa se intereseze totu deodata unii de altii in ceea ce priveste libertatea lor si averea lor. Prin acest'a inse se pune temeiu la constitutiunea unui poporu carele forma unu statu, fia acest'a si numai de unu satu de omeni.

Deca aruncamu acum numai o ochire fugitiva asupra trecutulu agriculturii, o aflamu, ca pre langa putine exceptiuni, a fostu despretiuita, seu celu putinu neconsiderata asi, dupa cum se aru fi cuvenitu. Insii Romanii cei vechi, a caroru beluduci vestiti se luau delacornele plugului, spre a conduce pre concetatiunii sei inarmati in contr'a inamiculu, si spre a se intorce, dupa vietoria iera la densesle: mai tardiu, lasa sa seversiesca lucrurile privitorie la agricultura sclavii. Ei se predau moliciuniloru si si degradaza deprinderea cea precatu de binefacatoria pre atatu si de onorifica odinioara, la o deprindere impreunata cu despretiu. Evulu mediu a facutu din agricultorii liberi supusi, iobagi, cari dupa cum se dicea cu deosebire in legile nostre: *rusticus praeter mercedem laboris nihil habet*, adeca tieranulu afara de plat'a lucrulu nu are nimic'a.

Ratacirile aceste de a asupri seu despretiui pre tieranu nu au fostu alta, decatu a alunga cea mai mare parte de omeni din societatea activa pentru societatea omenesca si a o impedeza, ca sa nu pota face mai multu decatu numai sa asude si sa adune pentru unu numeru mai micu de omeni, pentru ca sa aiba acesti'a cu ce trai imbuibati, iera pentru sine adeca, pentru tierani, sa pota face atat'a, catu sa aiba spre a nu tocma peri de fome si sa aiba inca atat'a pulere, pentruca sa lucre pe sem'a dlui seu si salu blasteme pentru impilările ce i le incarca in tote dilele in spate.

Disproportiunea sociala carea au urmatu din supunerea tieranulu, impreunata cu privarea bunulu seu, a carui proprietariu fusese, a datu anse la diverse rescote ale tieraniloru, cari se terminau totu deun'a cu apesari si mai grele. Abia in secululu alu 18-lea se deschide prin revolutiunea franceza o era noua pentru clas'a acest'a de omeni. Lumea incepe a recunoste ca au venitu tempulu, ca privilegiile cari despartiau pre omeni in staturi, ordini si in supusi sa se delature. Principiele de statu filosofice si istorice, juristice si politice, cu deosebire insa cele de politica nationala, au deschisu ochii poporeloru si guverneloru si le-au indemnatu a starui si a lucra pentru reinercerea clasei celei mai numeroase de poporu in sinulu societatiei omenesce active, pentru ca si acest'a sa ia ierasi parte la prosperarea omenimei. La noi s'au inceputu realisarea acestoru principii in anulu 1848.

Reintercerea acest'a este in adeveru unulu din progresele cele mai frumoase a le omenimei. Ea reda unu numeru forte insemnatu, carele are sa ia parte prin reprezentantii sei la sortea societatiei omenesce. Ea deschide o suma mare de isvore pentru alte ramuri de vietia, indata ce vine tierenimea la o cultura mai inalta. Ea indamna in desvoltarea ei si industri'a spre unu sboru mai mare. Ea ajuta la inmultirea articuliloru de negociu. Ea in fine impintenesce si sciintia, si adeca dandu acelu ce se ocupa cu sciintia natu ei impulsu de a face cercetari practice in lucrurile naturei, cari sa se aplice apoi in folosulu inaintarei acestui ramu de vietia; de alta parte economii nationali politici se vedu din di in di sliti a trage agricultur'a in consideratiune la combinările politice.

Aceste tote inse numai atunci se intempla, candu dupa radicarea roboteloru de pre capulu tieranulu se voru tine departe de elu alte impilari morale, impedeziatoria si demoralizatore precum nesciintia si condamnarea lui a rima numai in pamentu fara de nici o ratiune. Elu numai atunci va fi mai productiv cand prin scola si prin invetiatura va sci

sa traga folosu din diferite si varie producte a le naturei, cari sa le prasasca pentru comoditatele sele si pentru negociulu cu densesle.

Deca decu societatea, carea este mai antaiu chiamata a cunoste folosele ei din o agricultura mai radicata, vrea ca in adeveru sa aiba folosu, atunci ea sa fia cu mare grigia catre acei ce representeza agricultur'a. Anii doue-dieci dela eliberarea tieraniloru nostrii au fostu nisce ani statatori pre locu in privint'a desvoltarei ramului de vietia despre carele vorbimu, si ce va se dica a sta in locu in viatia, in ori si care ramu alu ei, o destulu do bine cunoscutu fia carui'a.

In Belgiu, o tieratia mica, cu pamentu relativu cu multu mai slabu ca alu nostru, grigia partiei inteligente din societate a facutu mai intaiu din pamentu neroditoriu pamentu roditoriu, dupa aceea a imbogatu tier'a cu totu felulu de producte scose prin agricultura din pamentu. Acest'a a facutu insa nu altu ce-va, ci impartirea tierii in 117 de districte de agronomia, in a caroru sinari se afla cate unu comitetu, carele se aduna de doue ori pre anu pentru desbaterea de cestiuni agricole. Dupa aceea a contribuitu si contribuie multu societatile cele multe agricole, precum si espositiunile cele multe, in fine bibliotecile cele bogate de carti scrise in unu modu popularu, cari se afla in comune si cari cu unu bagatelu inlesnescu tieraniloru celirea si folosirea lor.

Pana candu nu se va urma si la noi in unu modu analogu, pana atunci tote ideile cele frumoase despre inaintare si prosperare voru fi zadarnice; ba ne vomu putea tredii, ca averea cea mai putinu supusa fluctuatiuniloru eveneminteloru, pamentulu, o vomu perde-o totu mai tare si in mesura mai mare. Cu perderea acest'a perdemu multu din terenurile cele mai importante pentru noi, cari traumu in o iera, unde pana acum e cea mai mare parte a locuitoriloru agricole.

Precum vedemu din trasurile aceste forte scurtate, agricultura in desvoltarea ei a ajutat omenimea la inaintare, in impedeziarea ei a statu pre locu si a mersu inapoi omenimea, dela desrobia ei omenimea iera pasiesce inainte.

Deci, decu agricultur'a a fostu ans'a cea mai puternica spre a inchiega societatea omenesca, si decu ea, acum reinviata, are o chiamare insemnata, in consideratiunile nostre tinetorie de afacerile statulu, nu o mai putemu trece cu vederea, pentru ca atunci amu lasa unulu din factorii cei mai insemnati pre cari ii cuprindemu in cuventulu si in notiunea: „politica“. Urmările aru fi ca si ale aceluia, carele vrea sa zidesca, dera nu se ingrigesce de materialu si nici de fundamentu.

Donatiune.

Sabiu 23 Fauru 1868.

(G.) Domnulu Capitanu din Principatele romane Georgiu Cristuriano a surprinsu pre Consistoriulu archidiececanu prin Domnulu Protopopu II. alu Brasiovulu Ioann Petricu cu unu documentu de donatiune, prin care numitulu domnu Capitanu doneza Institutulu nostru seminariuale greco-orientalu 4000 fl. v. a. spre acelu scopu espresu, ca sa se cumpere pre sem'a seminariulu archidiececanu pamenturi comassate, alu caroru usufructu se fia reservatu pentru donatoriu pre vietia, iera dupa mortea acestuia sa esercesc seminariulu dreptulu seu de proprietate pentru tote tempurille.

Consistoriulu archidiececanu a primitu cu cea mai mare multamita acesta donatiune, si a donmitu pre zelosulu si demnulu D. Protopopu Ioann Petricu, ca in numele seminariulu archidiececanu sa primiesca la sine sum'a donatiunale de 4000 fl. v. a. si in cointelegere cu Domnulu donatoriu sa

cumpere pamenturi comasate in si pe numele seminariului arhidiececanu, si sa faca, ca emitiunile sa se petreca in cartea funduale.

Domnulu Capitanu Cristurjanu i-si impletise inca in anii trecuti o cununa nevesteditoria, carea i va purta numele dela generatiune la generatiune, cumperandu o stupina cu 6000 fl. val. austr. ca undatiune pentru Gimnasiulu nostru romanu gr. or. din Brasiovu, — iera acum prin acest'a a dou'a fapta generosa a sea si-a infromsetiatu si mai multu aceea cununa. Biserica si natiunea voru sci apretiu pre astfiliu de fu nobilu alu loru, care bunurile materiali, ce i le-au datu Dumnedieu, le consacra spre scopuri bisericesci — nationali, — si-i va pestrá numele nemuritoriu in eternu. —

Nobilulu donatoriu, Domnulu Capitanu Cristurjanu nu numai ca a adusu unu sacrificiu de eterna memoria pre altariulu bisericescu-nationalu, dara elu a datu prin fapta sea marinimosa, carea face ca numele lui in eternu sa stralucesca pre budiele fia-cáru romanu, a datu celu mai nobilu exemplu tuturoru filioru bisericeii si ai natiunei, pre cari ceriulu i-a indiestratu cu bunuri materiali, si le-aru dá mán'a a contribui din ele spre inaintarea si prosperarea unei ginti intregi, care asiá multu au ramasu inderetu in cultura dia caus'a timpilor vitregi de pâna acum!

Programulu sasiloru juni.

Cu acesta ocaziune predámu publiculu nostru programulu partidei sasesci, carea se chiama pre sine „partid'a librela seu reformei.“ Elu consta din urmatoarele puncte:

I. Urmarea necesaria a unionei Transilvaniei cu tier'a matra Ungaria recunoscuta astadi de univers'a natiune sasésca, si prin urmare a inchiderii sustatore in dreptu si a teritoriulu de administratiune, in pervasele (ramele) constitutiunii reprezentative garantata prin legile din 1848, este straformarea coresponditoare relatiunilor schimbate a constitutiunii municipale sasesci acum inca de staturi intr'o reprezentativa.

II. La acesta straformare se motiveza de procedur'a legale carea nu vatema drepturile natiunei: Universitatea natiunei sasesci se mai aduna inca odata in compositiunea ei de fatia, singuru si numai spre proiectarea unei legi electorale liberale, si asemenea determinatiunilor respective a legiloru din 1848.

Pe bas'a acestei legi electorale are a se aduna dupa confirmarea legii pre calea constitutiunale, o universitate nationale ad-hoc, a cárei problema va fi elaborarea unei legi comunale cu privire la cerintiele timpului nou si la principiile generali de dreptu, care sunt espuse in legile din 1848, precum si propunerea acestei legi comunale spre pre inalt'a confirmatiune.

III. Sostinerea neangustata a autonomiei natiunei sasesci — incatu nu au trasu margine netrecuta, legislatiunea imperiului — e scopulu care sa nu se pierda din ochi.

Spre conservarea acestei autonomii se pare necesaria implinirea urmatoarelor puncte:

1. Cerculu de activitate (organismu) autonomu a comuneloru, scauneloru si districteloru sasesci cu comunitatile loru alese liberu de poporu se sustine.
2. Teritoriulu sasiloru transilvaneni constatatoriu din 9 scaune si 2 districte formeza unu municipiu universu, unicu si nedespartitu.
4. Municipiulu universu sasescu se reprezenta prin natiunea sasésca in a cáru frunte sta Comitela.
4. Dreptulu de alegerea comitelui ce compete natiunei se sustine nevatematu. Alegerea de aici incolo nu are a se face pre vietia, ci numai pre unu tempu anumitu. Fostulu Comite se póte alege ierasi.
5. Corpulu reprezentativu nationalu (universitatea natiunei) se aduna de regula de 2 ori pre anu; deputati se alegu pentru fiesce-care sessiune si nu primescu nici unu feliu de instructiuni. Siedintiele si cele economice suntu publice.

IV. Averea nationala sasésca este exclusiv'a proprietate a natiunei sasesci; — administrarea ei sta sub control'a universitatei natiunei.

V. Limba oficiosa in launtrulu municipiului universu, precum si a singurateciloru scaune si districte in comerciuloru oficiosu reciprocu, remane cea germana.

VI. Precum in sensulu legiloru din 1848 tote societatile religionarie recunoscute asiá se garantéza si autonomia bisericeii evangelice c. a. si in dependintia ei pe terenulu, legislatiunii bisericesci si scolari se asiguréza.

VII. Desdaunarea decimeloru descurcata a preotimei sasesci este de a se recunosce pentru totdeun'a de o sarcina a statulu.

VIII. Modululu in care au de a tramite locuitorii celoru noua scaune si doua districte reprezentatii seila diet'a Ungariei, este si remane treb'a legislatiunii tieriei, totusi este lucrulu de a se influenti'a intr'acolo, ca in venitoriu sa se aléga celu putinu 22 de deputati din cercurile sasesci si deca se póte cu drepta consideratiune a numerulu poporulu si a unei adevarate reprezentari a intereseloru. —

Cetitu cu deameruntulu acestu programu apoi gasimu de totu putinu liberalismu si totu atata reforma intrensulu, pentrucu exclusivismulu si prerogativele si aci suntu pastrate, ba pare ca suntu mai marcate decatu in trecutulu, in acaruí gátatu ne aflámu.

Dupa principiile ce se vedu depuse in programu natiunea sasésca va forma si pre venitoriu unu statuletiu sasescu cu drepturi si cu avere, de cari ceilalti cari se tinu, in intelesulu programulu, nu mai de tier'a, dera nu suntu ai Gebietulu sasescu, voru fi ca si crestini din tier'a turcesca fatia cu credinciosii musulmanii.

De altmintrea sa ne bucurámu, ca avemu cu o tema mai multu de discutatulu.

Eveneminte politice.

Sabiiu 24 Februaru.

Scirile cele neliniscitoare despre Románia disparura acum deodata din diuaristic'a francesca. Ba acest'a spune acum dintr'odata si in unu modu batatoriu la ochi ca pericolulu ce amenintia a trecut. Baronulu Budberg, reprezentantele rusescu langa imperatulu Napoleonu, se dice ca a dusu la Parisu, venindu acum de eurenda dela Petersburg, multe asecurari forte pacinice. Asemenea a fostu forte pacinica cuventarea de tronulu a regelui Prussiei cu ocaziunea incheierii dietei. Din Belgradu se spune ca a sositu la principele Michailu unu tramisu dela sultanulu, care aduce multe promissii dela porta. Din tote partile vinu asiá dara sciri care asecura ca tote guvernele si dau tota silintia putincoasa numai pentru de a departa periclitarea pácei din Europa. Cu tote aceste materia de a aprinde unu resbelu in Europa e destulu si a dice apodicticu ca nu va fi resbelu inca nu suntemu indreptatiti, pentru ca Francia in locu de a sistá inarmarea o face cu mai mare energia, licenti'a la feciorii trupeloru nu se mai da si cei cari se afla pre a casa suntu chiamati sub stéguri.

Caletori'a Principelui Napoleonu, verulu Imperatulu Napoleonu alu III a datu ansa la atatea conjecturari politice si nepolitice, incatu nu se mai scie care este adeveratulu scopu alu calatoriei. Mai intai se dicea ca Principele calatoresce fara de nici unu scopu politicu, in urm'a onoru disarmonii cu verulu seu. Mai apoi s'a dísu ca calatoresce in afaceri familiare preste Berlinu, tint'a calatoriei sele insa e Stuttgart. Acum se dice ca caletori'a acest'a totu trebuie sa aiba scopu politicu si ca Principele, la casulu unui resbelu intre Franco-Anglia de o parte, si Russi'a de alta parte, aru vré ca Prussi'a sa fia induplecata de a pádi o neutralitate strinsa. In fine dupa ce se aude ca a sositu la Berlinu, si se dice ca va sa calatoresca si la Pest'a, unde se afla curtea imperatésca, adaugu ómenii, ca nisuintiele principelui aru fi a castiga pre Prussi'a si pre Italia pre partea Franciei, langa care fiindu si Austri'a sa se póta pune capetu agitatiunilor rusesci in orientu. Cabinetulu francesu se vede ca cauta cu ori si ce pretiu a repurtá acele succese in orientu cu politic'a sea, care le-a repurtatu in occidentu candu cu cestiunea Luxemburgulu si sustinerea puterei papale lumesci.

FOISIORA.

TANISLAVU

(poemu popularu)

de

I. NICOLAU DENSUSIANU.

Floricea din hotara
Tanislavu e domnu in tier'a,
Floricea din livedi
Eu se-ti cantu daca nu credi.

Langa malulu verde-a marii
Pre luciulu Dunarii
Primbla-mi-se,
Porta-mi-se
Dunc'a Icanu turcu maritu
Cu catargu poleitu,
Primbla-mi-se,
Porta-mi-se
Vre-o cinci dieci de jeniceri,
Toti feciori de mari boeri,
Noua ani si diumatate,
Noua ani plini de pecate,
Turcii lasa-a loru cadine
Si se ducu prin tieri crestine,
Dor' pre Tanislavu a nume,
L'oru afla undeva-inlume,
Si candu sore resaria,
leta Turcii ca venia,
Si candu Dunarea trecea,

In vadulu Dirstorului,
In vadulu Livediloru,
Vedeá fete Dirstorene
Si neveste Brailene
Unele panze nalbeá
Si cu roua le stergeá,
Altele rufe spelá,
Le spelá si totu cantá.

Buna din'a feteloru
Si voi Braileneloru!

De optu ori de candu pe-aice
Invertimu este caice,
Totu aicea vamu aflatu,
Totu aicea vamu lasatu,
Totu la sfaturi sfatuindu,
Totu de dragoste vorbindu,
Nu sciti dragi de floricele,
Voi neveste subtirele,
Nu sciti ori nu a-ti vediutu,
Ca pre-aici se fi trecutulu
Caiculu lui Tanislavu;
Nu-lu cautamu cu strimbatate,
Ci-lu cautamu cu dereptate
C'am fostu frati cu elu imparte,
Cu elu lupte amu luptatu,
Tieri straine am amblatu,
Si am fostu negustori unu anu
De cadine la Sultanu:
Dar candu fu se socotimu,
Bani nostri se-i impartimu,
Elu s'a dusu in lumea larga,
Ca o dragoste pribéga;
Noua ani de candu umblamu,

Alegamu si nu-lu aflamu
Multa lume am calcatu,
Dar' de Tanislavu n'amu datu,
Nu scimu ore s'a innecatu,
In vultorea mariloru,
In undele apeloru;
Nu scimu ore in tieri streine
A peritu cum pieru unu bine,
Struncinatu de bole grele,
Seu lovitu de arme rele.
Dar din fete si neveste
Tote mandre ca-in poveste,
Angelin'a fata mare
Mandrutia lui Tanislavu,
Sobitrica ca o flore,
Alba mandra la picioare,
Angelin'a cea iubita
Dar' acumá parasita,
Pre' straini lungu i privesce
Si-apoi astu-feliu le vorbesce:

Turciloru,
boeriloru.

Dati caicele la vale,
Pre cea garla cioro-garla,
Unde garla se cotesce
Si malulu se asverlesce,
La celu verde rechitisiu,
Und' haiducii tragu ochisiu,
La cea salcia plecata,
Care-si bate umbra-in apa;
Caiculu lui Tanislavu
Acolo este legatu
Cu lancisiu de argintu,

Scirile de mai încôce spunu mai apriatu ce a descoperitu Bar. Budbergu in privintia purtării regimului seu in orientu. Elu adeca asecura dupa „La France“ ca Russia e decisă a nu se desparti nici decum de puterile cele-lalte, in toate cestiunile, cari atingu orientulu.

Din préjm'a Surului 13 Fauru.

Dle Redactoru! In mai multe comune se introdusese in anii trecuti bonulu obicei impreunatu cu folosulu practicu, de semanau omenii o parte din locurile din ogore cu notretiu. Acestu obicei le dederă acum in ôre câtiva ani dupa tolalta nutretiuulu celu mai bunu pentru vite, din unu locu din care mai naine nu se tragea nici unu feliu de folosu. Mai ia apoi, ca de ore ce dintre gazdele mai de rendu, multe nu au fenatiile lor proprii, ci trebuie sa imprumute fenatie pentru a lucra in parte si totu deodata sa faca si cameta mai multe dile de lucru, ômenii trebuie sa intre in orsi care dependintia fatia cu proprietarii cei mari: prin folosirea ogórelor proprietarii si deca intra in referintia cu plugarii nu mai ceru camete asiá mari cá intrecutu.

Tocm'a acest'a vedienduo unii, inceptu a intimidá pre poporu, cá salu abata dela practic'a acest'a sanatósa in folosirea otarului si sa se lasé de a mai semaná si pre viitoriu nutretiu. Eu credu ca poporulu nu se va lasá a fi redusu de asemenea ômeni, ci va stáruí pre lângă aceea ce i este folositoriu. Noi nu avem o agricultura asiá imbunătătită cu atâtea inlesniri câte suntu in tierile mai inaintate, dara togm'a pentru aceea sa nu lasámu si putínulu privilegiu de a face vre-unu castigu câtu de câtu in economi'a noastră dela tiéra.

Deci Dle Redactoru! primesce aceste síruri, pentru cá sa se atraga luarea aminte a ômeniloru si sa nu se insiele cu esplicári rele despre drep-tulu de pasione si altele, pentru ca dreptulu acest'a remâne elu pentru câmpulu cela-laltu si toc'm'a voru fi ômeni siliti a observá mai cu deamenuntulu regulele politiei de câmpu, pentru ca nu voru avé unde sa abuzeze cu atát'a otaru, pre carele prin prevaricatiuni lu pradáu dintr'odata. Dara nu trebuie sa umblámu dupa alte dovediri. Trecutu ne arata ca este bine. Asiá noi sa cautámu sa mergemu inainte dara nu cá racula inapoi.

Principatele române unite.

Cronica. Serbatórea aniversala a scóloru din Iasi, puse de Domnitorulu V. Lupu sub patronagiulu monastirei Trei-Ierarchi, s'au serbatu in acest'a data cu o ceremonie mai mare decâtu in alti ani, prin solemnitatea sea fiindu mai déмна si mai intusa, caus'a este pre câtu putem a o esplicá, ca actualulu ministru a instructiunei publice

si culteloru D. Gusti, aducendu-si aminte ca s'au făcutu parte din studiele sele in gimnasiulu dela Trei-Ierarchi au voitu sa radice acést'a frumósa serbare a scóloru din Iasi si putem dice din Moldova, si a-si plati datoria de recunoscintă. La acest'a ocaziune venerabilulu d. George Asaky au făcutu a se ceti unu discursu de unu interesu istoricu, si ce cu placere i-lu inserámu in colónele diariului:

„Dupa trecerea de seculi nêmu omenescu adreza cu recunoscintă memori'a barbatiloru mari si buni, cari, prin vre-o fapta inalta si folositoare se făcúra bine faptuitori epocii lor si a dese ori urmasiloru sei. Astadi inca cu respectu se amintéza Moisi mantuitorulu lui Israilu, si psalmii lui Davidu in laud'a Domnului se cânta in mii de temple. Istoria inregistréza numele si faptele a mii de martiri cari pentru triumfulu adeverului si a patriei au suferitu persecutiune si mórte.

Tierân'a lor de multu s'au spulberatu, mormintele lor se făcúra necunoscute, dara acesti morti viéza inca intre noi; ei suntu presenti in cugetulu nostru, ei au traitu inainte de sute de ani; si astadi inca de totu nu au muritu. Non totus moriar!

Candu inim'a ni se aprinde la istorisirea fapteloru stramosiesci, candu audimu cum ei a despretiuitu vietia pentru binele patriei, cum pentru libertatea concetateniloru cu bucuria au versatu sângele lor, cum in vietia inca s'au despoiatu de avere spre a fundá asiediaminte de bine facere, atunci candu unu sântu fiuru ne strabate ósele, séu o lacrema ochiulu ne intuneca: óre indiferenti putem fi de a le semená séu nu? Indiferenti si-vomu a trái in bun'a amintire a ômeniloru, séu nu?

Adeveratu ca noi nu putem simti multiemirea despre cele ce urmasii vorbescu preste mormentuulu nostru, dara sperantia, prin cele ce in vietia amu faptuitu, a contribuí intre urmasi, inaltia inim'a in óra mortii si ne face a presimti, a nóstre semidieime.

Nu e de tagaduitu ca glori'a pamentenésca este o avere ecuvocă, si binele sa nu-lu facemu numai pentru gloria; celu ce sémena pentru dile in care insusi nu póte secerá, acel'a in adeveru iubescu nêmulu ômenescu mai multu decâtu pre sine. Celu ce iubescu încátu este iubit, practiséza binele pre câtu i-lu capeta dela altii, acel'a este unu egoismu, care nu traiesce decâtu numai pentru densulu. Virtutea sea este insimbriata. Elu móre, multiamit'a si-au luat'o. Unu bunu nume dupa mórte este o pretiósă clironomie, care putem lasá urmasiloru nostri Nenorociri de totu feliu li póte rápi averea ce o amu economisitu, dara unu bunu nume dupa mórte, ce deréza din fapte publice folositoare natiunei, ne incungitura cu o vietia indoita. Cáci dupa incheierea cariérei pamentene, geniulu unu asemenea barbatu traiesce prin faptele sele in mediulu posteritátiei recunoscátore.

De asemenea Vasiliu Lupu Domnulu Moldaviei, dupa dóue secole traiesce intre noi, si astadi in aniversarea numelui seu, reclama manifestatiunea de recunoscintă publica.

Nascutu din sinulu celoru mici, prin geniulu, credintia energi'a si aprodi'a sea s'au inaltiatu la Domaia, prin simtiu patrioticu natiunálu elu celu întâu au restatornicitu limb'a romána in biserica si in acte publice, prin evlavia au fundatu si au indanuitu monastirea Trei-Ierarchi si au ziditu biserica ce este modelulu de frumsetie architectonica; au întemeiatu o academia natiunala: au indanuit'o cu averi nemiscátore si au impoporat'o cu barbati literati, an asiguratu fundori pentru luminarea junimei; curtea lui si famili'a infatiosiau splendóre rara in acea epoca. Dara dupa dóue-dieci de ani de domnia, invaluirile politice de dinafara, i-au resturnatu tronulu, famili'a cea frumósa, ce erá mandri'a sea, s'au stinsu in sclavia, averile colosale s'au rápitu, elu insusi au muritu esilatu in tierile departate, dara ale sele fapte bune le-au supra-vietuitu. Elu traiesce in biserica, in scóla si in afacerile de bine precum si in recunoscint'a patriei.

„Tier'a“

Varietati.

*** Joi la 11 óre Magistratulu si comunitatea Sabiului cu primariulu ei dlu Giebel in frunte, salutara pre locitiitorulu de Comite dlu Mauritiu Conrad cá pre capetenia cea noua a natiunei sasesci. Se asigura ca cuvintele Locutiitorulu a multiamitu pre toti cáti fura de-lu salutara. — Mai târdiu primí dlu Comite-locutiitoriu si o deputatiune din partid'a „reformei“ sub conducerea avocatulu Dr. Lindner. — Magistratulu si comunitatea s'a dusu de si-au luat'u buna dela dlu fostu Comite Conrad Schmidt.

*** Demissionare. Celimu in mai multe foi, ca contele Miko aru avé de cugetu a demissioná din postulu seu de ministru.

*** Afámu in mai multe diuarie reproduso o corespundintia din Vien'a dno 27 Fauru n. la Narlisty in Prag'a carea o comunicámu si noi cá un'a noua tate, fára de ai dá vre o insemnătate.

„In cercuri curatu politice“, dice coresp. se desbate in dilele din urma o întrebare fórte insemnata, Resiedinti'a sa se stramute la Pest'a. Cumca magiarii vréu sa concentreze in Pest'a aministratiunea intréga a Austriei, e de securu si din isvoru credibilu aflu, ca si la locurile decidetória cugeta omenii la o stramutare a regimului. Magiarii lucra din tóte puterile intr'acolo, cá sa aiba pre regele in mijloculu seu. „E ce-va in aeru, de ce germanismulu cislaitanu, inainte de tóte superb'a Viena, va fi nu putínu surprinsa“ mi dicea mie adi unu barbatu, carele are ocaziune

Cá o dragoste pribéga.

Turciloru,
boeriloru!

Tanislavu mi s'a laudatu,
Si de trei ori s'a juratu,
Pre palosiu si pre masdracu,
Cine la elu va intrá,
Cu hangearulu l'a táia,
Serbatori n'a mai vedé.
Dar Niculei Niculcea,
Feciorasiu de serbu seracu,
Negustoriu din Tierigradu,
Cátra Turci asiá gráiá:
Tanislavu e'n mân'a mea,
Veniti se vi-lu dau legatu,
Cá unu mare vinovatu,
Numai dati-mi unu daru mare,
Se vi-lu dau bunu spre pierdiare.
Turcii la elu ca venea,
Câte cinci fesuri ca-i da.
Ear' Nicol'a Niculcea
Le privea se bucurá
Si-apoi astfelu le gráiá:
Da-ti lanciugulu de argintu
Sa vi-lu legu eu la pamentu,
Sfóra alba de metasa,
Cá sa o impletescu in siése
Si sa-lu legu preste camésia,
Cá sa-lu duceti pân' la óse
Si sa-lu duceti viu acasa.

(Va urmá)

Ca de teiu n'a mai gasitu
De trei dile s'a imbetatu
Si nu s'a mai desceptatu,
Din paza ca mi-lu pazesce
Si de sóre mi-lu feresce
Celu Nicul'a Niculcea
Fetiorelu de serbu seracu,
Ce-i venit din Tierigradu.

II.

Turcii câtu ce audiá,
Totu la vale se lasá
Pre cea gârta cioro-gârta,
Unde gârta se cotesce
Si malulu se asverlesce
Si apoi Icanu le vorbesce:

„Turciloru
vitejiloru!

Tanislavu ghiauru sioimanu
De-lu vomu da prinsu la Sultanu,
Ne-a dá daruri câtu mai bune,
Pasie si Viziri ne-o pune,
N'a fi cin' se haiducesca,
Cadinele se rapésca,
Si pre noi se ne parlésca.“
La celu verde rechitisiu
Und' haiduculu da chiorisiu
Este-unu micu de bordeiasiu,
Adapostu pentru luntrasi.
Da-in bordeiu cine siedeá
Cine nóptea totu veghiá?
E mam'a lui Tanislavu,
Ce spelá zabunele,
Negre cá carbunele,

Tote arteriele,
Tóte ilicelele,
Tóte comesielele,
De sangele Turciloru,
Posoc'a Ovreiloru,
Tanislavu ca e calcatu,
Din basiulu calcului,
Totu in bórea ventulu;
Ventulu serii cându batea,
Perulu lungu i falfoiá,
Turcii câtu ce mi-lu vedeá,
Dreptu acolo alergá
Si din gura asiá gráiá:
Aba! maica mam'a nóstra,
Se ne fi mama si nóua,
Ti-omu croi rochitia nóua,
Rochia de alageanu,
Ce s'o porti odata-in anu,
Rochitia din stofa móle,
Strimtisóra, larga-in póle
Lovita pre titisióre;
Unde este Tanislavu?
Nóua ani de cându cautámu,
Si de veste nu-i mai dámu;
Iérna grea ca se lasase,
Peste luncile frumóse,
Ap'a márei se inchise,
Dunarea se impetrise,
Caicele ne-a inghietiatu,
Tanislavu ca ne-a lasatu,
La impartiel'a baniloru,
A luat'u calea aniloru,
Si s'a dusu in lumea larga,

a vedé si dupa culisele politicilor nostri. Se intelege de sine ca ministeriul cislaitanic nu are placere catra o astfel de deslegare a diferentierilor austriace; aceia inse cari au de a decide, precum si domni magiarii, in fine si bar. de Beust, le pasa pre putinu ce le place si ce nu le place dloru a la Giskra si consortes. E lucrul cunoscutu ca Maj. Sea Imperatulu, si in anulu acest'a va petrece in Ungaria, si dupa cum se vorbesce oficialu, de astadata mai indelungatu. Acest'a e unu felu de pasu pregatitoriu catra scopulu susu insemnatu. Ce voru incepe atunci Vienesi? Vien'a e o cetate mare, case suntu acolo destule, dara deca inceta de a fi capital'a imperiului, atunci tote palatele si perdu din pretiu si vienesulu va pricepe, catu de prostu a fosru candu a aplaudatu dualismulu. Vien'a nu mai are venitoriu.— Magiarii inse voiescu a inaugura din Pest'a federalismulu ca form'a de stat pentru Austria. Nu sciu deca se pote omulu increde in politici sreti din Pest'a, dara ceva tototu se pare ca este la mijlocu. Nu pote crede omulu ca magiarii sa nu precépa, catu de scurta aru fi domnia lor, deca nu se voru impacá cu naturile austriace si inainte de tote cu C e c h i i, carii nu s'aru alaturá nici odata langa unu imperiu cu puntulu de greutate in Pest'a, fiindu unu membru nestatoriu de sine, ci s'aru luptá, precum s'au luptatu contrá unei contopiri in Cislaitania. Magiarii trebuie sa caute pace cu natiunile austriace, ba ei trebuie sa se gándesca la toti si de acestia speréza ei ca voru afla in Boemia—in Prag'a.—

Se vorbesce despre intárireá passului Dunklau si a cetátiei Eperies din Ungaria. Lucrările se voru incepe in primaver'a acest'a.

In localitátele unui negociatoriu de aici (Jikeli) a vrutu sa intre in un'a din noptile trecute doi furi. Dara nu au pututu intrá pentru ca li s'au opusu resistintia. Mirarea e, ca dupa resistintia ce li s'a facutu furiloru cá sa nu póta intrá in localitáti, totu mai fura si Vineri pre la amédi cantati in casa numitului negociatoriu.

In septamánile trecute, audim, ca au puscatu unu sasu din Cristianu pre unu june románu din Poplac'a in céfa incátu au muritu. Dupa ce se va pertratá lucrulu la judecatori'a de aici si vomu capatá si noi date mai amenunte despre tota intemplerarea nu vomu intardiá a le comunicá publiculu.

S'a aflatu cadavrulu unei famei in 26 Fauru n. pe drumulu iotre Rasinari si Poplac'a, care s'a recunoscutu alu Sofiei Petru Bidig'a, ce traia in concubinatu cu unu zidariu din Poplac'a. Suspiciunea a cadutu pre unu individuu din Poplac'a carele e si arestatu in Sibiú, dara nu s'a adevéritu de vinovatu.

Joi a trecut o trupa de vre-o 70 individi nemti din Carinth'a, dupa cum se suna, spre a se colonisá langa Dunare in Romania.

Nr. 33—2 Concursu.

Spre ocuparea posturilor de notari comunali in statiunile si cu emolumentele, dupa cum mai josu se va specificá, se deschide concursu pana la 31 Martiu a anulu curentu si adeva:

1. Notariatulu comunale in Porumbaculu inferiore pentru comunitatea stationarie, Porumbaculu de susu si Sarat'a, salariu anuale in bani 280 fl. si cortelu liberu.

2. Notariatulu Cartisiorilor pentru Cartisior'a Strezan'a si Oprén'a cá statione, apoi Arpasiulu superioru si Scoreiulu. Salariulu anualu in bani 320 fl. si cortelu liberu.

3. Notariatulu din Ucea inf. pentru acésta comunitate stationaria, Ucea superioare, Arpasiulu infer. si Corbi. Salariu anualu 300 fl. si cortelu liberu.

4. Notariatulu din Vistea infer. pentru acésta comunitate, Besimbaculu si Sambatele inf. cu salariu anualu 230 fl. si cortelu liberu.

5. Notariatulu din Dragesiu cuprindiendu acésta statione, Vistea superioare si Sambat'a super. reunite cu salariu anuale 340 fl. si cortelu liberu.

6. Notariatulu din Lis'a cuprindiendu afara de statione conumita Posiort'a, Ludisioru, Voivodeni-mari si Voivodeni-mici cu salariu anuale 320 fl. si cortelu liberu.

7. Notariatulu din Voila pentru statione, si comune Luci'a, Dridifu si Beclianu, cu salariu in parati 310 fl. si cortelu naturale.

8. Notariatulu din Reci'a ducale, cu comunele afiliat Recea telechiana, Bréz'a, si Degiani cu salariu 300 fl. si cortelulu in natura.

9. Notariatulu din Sasciori impreunatu cu satele

Netotu, Sevestreni, Iasi si Urediulu. Salariulu anuale 300 fl. si cortelu naturale.

10. Notariatulu din Copacielu cu comunele afiliat Sebesiulu Berivoi mari si Berivoi mici. Salariu an. 280 fl. si cortelu.

11. Notariatulu din Ieni cuprindiendu inca comunitatile Riusiorulu, Erseni si Margineni, cu salariu anuale 300 fl. si cortelu in natura.

12. Notariatulu din Vadu cu afiliatiunea Mundrei, Toderitiei si Buciumului. Salariu in parati 300 fl. si cortelu.

13. Notariatulu din Ohaba, cu comunele Sinc'a vechia si Siercailia cu salariu anuale 300 fl. v. a. si cortelu liberu.

14. Notariatulu din Sinc'a-noua impreuna cu satulu Olbacu cu salariu in bani 200 fl. si cortelu liberu.

15. Notariatulu din Zernesti cuprindiendu si comunitatea Pojan'a Merului cu salariu in bani 300 fl. v. a. si cortelu.

16. Notariatulu din Tohanulu vechiu incorporatu cu Tohanulu nou cu salariu de 200 fl. si cortelu liberu.

17. Notariatulu din Persiani cu comunele afiliat Gridu si Pareulu cu salariu anuale 240 fl. si cortelu naturale.

18. Notariatulu din Veneti'a inf. cu comunele afiliat Veneti'a super. si Coman'a super. cu salariu in bani 260 fl. si cortelu naturale.

19. Notariatulu din Caciulat'a impreunatu cu satele Lupsia si Coman'a inf. cu salariulu in parati 280 fl. si cortelu naturale.

Competitorii la aceste posturi au sa-si indrepte suplicel concursuale scrise cu propria mana la oficiatululu districtuale in Fagarasiu pana la terminulu susu prefriptu si le voru documentá cu:

1. Atestu de moralitate
2. Ateste despre studie si prasa de pona acum in servitiu notariale séu analogu,
3. Atestu despre perfecta cunoscintia a limbei románe candu aru fi de alta nationalitate si altoru limbe patriotice, adeva magiara si germana.

Afara de acest'a fiacare concurinte va areta loculu nasterii si alu comoratiunei sele, etatea si conditiunea actuala va indica apriatu statione notariale la care competedia precumu si deca primesce alta statione, candu reprezentantiele comunale respective nu laru alege acolo unde cere postulu cu preferintia.

Din Siedinti'a oficiatululu districtuale
F a g a r a s i u in 21 Fauru 1868.
T a m á s
Capitanu supremu.

Nr. 17—3 Concursu.

Pentru ocuparea stationei vacante de invatiatoriu in comunitatea gr. or. Jen'a, ce e ingremiata maritulu Comitatu alu Carasiului si protopresbiteratululu gr. res. alu Lugosiului, se escrie prin acést'a concursu.

Cu acést'a statione suntu impreunate urmátorele emolumente anuale:

- a) in bani gat'a: 52 fl. 50 cr. v. a.
- b) in naturalii 10 meti de gráu; 15 meti de cucuruзу; 100 Pf. de clisa; 50 Pf. de sare; 15 Pf. de lumini si 4 orgi de lemne.

Doritorii de a ocupa acestu postu de invatiatoriu voru avé a indiestrá petitionile lor concursuale-timbrate dupa cuvintia-cu estrasu de botezu, cu atestatu despre absolvarea cu sporu bunu a cursulu pedagogicu in institutulu preparandiulu din Aradu, apoi despre serviciulu de pana acum si portarea loru morala si politica, si astufelu indiestrate le voru subterne Venerabilulu Consistoriu dreptu maritoriu alu Caransebesiului pana la 21. Martiu a. c. calend. vechiu.

Caransebesiu 8 Fauru 1868.

Consistoriulu diecesei Caransebesiulu.

30—1 Concursu.

Pentru ocuparea stationei vacante de invatiatoriu in comunitatea gr. or. Branesciu, ce e ingremiata maritulu Comitatu alu Carasiului si Protopresbiteratululu gr. res. alu Fagetului, se escrie prin acést'a concursu.

Cu acésta statione suntu impreunate urmátorele emolumente anuale:

- a) in bani gat'a: 105 fl. v. a.
- b) in naturalii: 20 meti de gráu; 20 meti de cucuruзу; 100 punti de clisa; 100 punti de sare; 15 punti de lumini; 10 orgii de lemne; jumetate lantiu de livada si curtiru liberu.

Doritorii de a ocupa acestu postu de invatiatoriu voru avé a indiestrá petitionile lor concursuale — timbrate dupa cuvintia — cu estrasu de botezu, cu atestatu despre absolvarea cu sporu bunu a cursulu pedagogicu in institutulu preparandiulu din Aradu, apoi despre serviciulu de pana acum si purtarea loru morala si politica, si astufelu indiestrate le voru subterne Venerabilulu Consistoriu dreptu maritoriu alu Caransebesiului pana in 4/16 Apriliu a. c.

Caransebesiu 19 Fauru 1868.

Consistoriulu diecesei Caransebesiului

Nr. 29—1

Escriere de concursu.

Spre reocuparea postulu devenitu vacantu de unu invatiatoriu gr. orientulu in Kohldorf langa Szaszka se escrie prin acést'a concursu.

Competentii la acestu postu, cu carele e impreunatu unu salariu anualu de 126 fl. —, retulu de lemne 6 fl. 30 xr., pentru scól'a de Duminec'a 8 fl. 40 xr. si locuintia naturala séu inchiriata, — au a-si asterne cererile lor scrise cu man'a propria, pre langa aretarea etatei, stárei si moralitátiei lor si despre capacitatea castigata in specialitatea de invatiatoriu — in terminu de 6 septamáni dela diu'a escrierei de concursu, la venerabilulu Consistoriu diecesanu gr. or. in Caransebesiu. Vien'a 26 Fauru 1868.

Directiunea generala

a Societátiei c. r. priv. austr.

de drumuri de feru ale statului.

Nr. 12—3 EDICTU.

Prin care Mateiu Pipernea din Satcelu-lenga Selisce-carele de patru anni si-au parasitu patria si pre legiuit'a sea socie Mari'a Constantin Dusie totu din Satcelu si de fatia nu se scia loculu petrecerei lui se provóca prin acést'a, cá in terminu de siese luni dela datulu de fatia negresitu sa se infatisieze innaintea forulu matrimoniale subscrisu, pentru ca la din potriya cererea sociei lui, Mari'a Constantin Dusie de prez. 9 Faur 1868 si fara de elu se va oteri dupa prescrierea ss. Canóne si asiedimentelor besericesci.

Sibiú 15 Fauru 1868.

Forulu matrim. gr. res. alu tract. protopopescu alu Sibiului

L. H a n n i a

Protopopu

35—1 EDICTU

Ioann Searneciu, care cu nedreptate si-a parasitu pre legiuit'a sea socia An'a Searneciu ambi acést'a gr. res. din Sten'a de doi ani trecuti, fara de a se scí in presentu unde se afla, prin acést'a se citeza cá in terminu de unu anu si o di sa se infatisieze la subscrisulu scaunu protopopescu, ca la din contra in intielesulu SS. canone ale Bisericei nóstre se va dá hotárire párei radicata asupra-i si fara de elu.

Scaunulu protopopescu ortod. res. alu Cohalmului.

Draosu 19 Fauru 1868.

Ioann Iosifu

Adm. Prot.

Anunciu.

Subscrisulu vinu a aduce la cunoscintia onoratulu publicu, ca in 25 Fauru a. c. amu deschisu cancelari'a mea de **advocatu** in Fagarasiu. Rogu pre onor. publicu a me onorá cu increderea sea in ori-ce felu de procese si alte afaceri de dreptu, cáci eu me voi nevoi a-i servi si a-i implini dorintiele cu cea mai mare acuratetia, si afacerile incredintiate a le efeptuá in tempulu celu mai scurtu.

Fagarasiu, in 25 Fauru 1868.

Aronu Densuianu.

advocatu.

Burs'a de Vienn'a.

Din 24 Februariu (7 Marti) 1868.

Metalicele 5%	57 20	Act. de creditu	187 60
Imprumut. nat. 5%	65 55	Argintulu	113 75
Actiile de banca	706	Galbinulu	5 55